

Verslag workshop #4: Waterveiligheid in de Groene Metropoolregio

Sessietrekkers: Ton Verhoeven (gemeente Nijmegen) JaapJan Zeeberg (waterschap Rivierenland), Karin Oosters (waterschap Rivierenland)

Deze workshop liet drie verschillende, actuele waterveiligheidsprojecten zien langs de Waal waarin de veiligheidsopgave wordt gecombineerd met stadsontwikkeling. De oplossingen die in deze projecten (Waalfront, De Stelt en Stad Tiel) zijn gezocht, sluiten aan op de behoefte aan ruimtelijke ontwikkelingen zoals in de nationale omgevingsvisie geschetst, met een toenemende verstedelijkingsopgave in de Regio Arnhem Nijmegen. De zogeheten Groene Metropoolregio.

Voldoende ruimte voor klimaatadaptatie is daarbij een hoge prioriteit. Als belangrijke afwegingsprincipes gelden 'combineren boven enkelvoudig' en 'versterken van de identiteit van het gebied'. In de workshop is geschetst welke ontwikkelingen op de lange termijn verwacht mogen worden als het gaat om toename van rivierwaterafvoeren en wat dat op langere termijn betekent voor de regio. Internationale voorbeelden van Florida en Hamburg laten zien hoe actueel klimaatrobuust inrichten van nieuwe stedelijke gebieden nu al is.

Ruimte voor de Waal

Waterschap Rivierenland werkt met gemeente Nijmegen samen aan projecten zowel op de zuidelijke Waaloever (de gebiedsontwikkeling Waalfront Nijmegen) als op de noordelijke Waaloever (de bebouwbare dijk in de Waalsprong).

Deze projecten grenzen aan het rivierpark dat gerealiseerd is in het project Ruimte voor de Waal. Kansen om verstedelijking, hoogwaterveiligheid en ruimtelijke kwaliteit integraal aan te pakken worden hier gezamenlijk benut. Het is daarbij belangrijk om als gebiedspartners de opgaven tijdig met elkaar te delen en processen goed op elkaar af te stemmen. Door gezamenlijke ontwerpen te maken met stedenbouwkundigen, landschapsarchitecten en waterkeringsspecialisten, kan meerwaarde worden bereikt en daarmee de leefomgeving versterkt worden.

Integraal ontwerp voor 100 jaar vooruit

Vanuit de deelnemers van de workshop is gevraagd hoe ver vooruit wordt gekeken. Vanuit het HWBP is dit doorgaans een periode van 50 jaar. Bij het integraal ontwerpen en meervoudig ruimtegebruik is het echter belangrijk om ook een gezamenlijk uitgangspunt te hanteren voor ontwerpen.

Voor het Waalfront in Nijmegen is integraal ontworpen op een levensduur van de gebiedsontwikkeling van 100 jaar. Het gaat hier om technische constructies en een compact

stedelijk gebied waar weinig ruimte is voor toekomstige aanpassingen. In delen van een park is bijvoorbeeld een toekomstige kruinverhoging voorzien in de wallen van het voormalige fort dat hier landschappelijk wordt teruggebracht. Bij functiemenging in parkeergarages boven de Romeinse stad, gaan levensduur van kering en bebouwing letterlijk samen.

Een gezamenlijke visie op water en wonen

In de Waalsprong zal de waterkering niet voor 100 jaar worden gerealiseerd, maar wordt aangesloten bij de uitgangspunten van het HWBP. De bebouwing en de ruimtelijke inrichting is echter wel adaptief ontworpen. In de stedenbouwkundige ontwerpen is al rekening gehouden met de contouren van een latere dijkversterking. Voor de hele noordelijke Waaloever in de gemeente Nijmegen is een gezamenlijke visie op wonen en waterveiligheid ontwikkeld.

Het Waalfront Nijmegen is geen HWBP-project, maar wordt gefinancierd door de PPS constructie waarin het waterschap een bijdrage levert. Dat geeft meer ruimte voor maatwerk. De oproep aan het HWBP is wel om meer aandacht te hebben voor robuuste en adaptieve ontwerpen met het oog op de verstedelijkingsopgave waarbij combinatie van functies steeds belangrijker worden.

Positie van het waterschap

Daarnaast is ingezoomd op de vraag hoe het waterschap zijn positie heeft bepaald in de gebiedsontwikkeling Waalfront. Er gold voor het Waalfront geen veiligheidsopgave. De waterkering welke in de jaren '90 hier rond het voormalige industrieterrein was aangebracht was technisch gezien op orde. Dit had kunnen betekenen dat het waterschap zich als toetsende partij, als bevoegd gezag had opgesteld.

De ruimtelijke inpassing van de waterkering was echter gericht op het industrieterrein en niet op een woongebied of op de nieuwe situatie van het rivierpark in de stad. Het waterschap was zich ervan bewust dat een volledige transformatie van een industrieterrein naar hoogwaardig stedelijk gebied ook kansen bood om de waterkering hier direct toekomstbestendig te maken. Een op zichzelf staande latere dijkversterking binnen het HWBP, in een volledig nieuw ontwikkeld woongebied, zou voor een complex proces, hoge kosten en veel overlast leiden.

Het gezamenlijk, samen met provincie, gemeente en ontwikkelaar ontwikkelen van een geheel nieuw waterrobuust en hoogwaardig woongebied bood voldoende perspectief om als waterschap te participeren in de gebiedsontwikkeling, los van het HWBP. Dit proces tot besluitvorming is zorgvuldig met de bestuurders doorlopen.

Relevante links

- <https://www.waterschaprivierenland.nl/waalfront-nijmegen>
- <https://www.waterschaprivierenland.nl/dijkversterking-stad-tiel>

